

minun. Minun lepävät evankeliumin pohjalla ja kristinuskon ilmoitetun kansanvaltaisuuden pohjalla. Hänen aivan päinvastaisella perusteella. Mitä sitten tulee ed. Wreden periaatteisiin ja teorioihin, niin ne lepävät tuolla idän itsevaltiuden teorioilla. Meidän maamme on ollut 100 vuotta yhteydessä Venäjän kanssa ja sen vaikutus sieltä on painanut leimansa meidän virastoihin ja sitä leimaa ei saa pois yksistään sillä, että katukilvistä pyyhitään pois venäläinen teksti, vaan täytyy tehdä täydellinen perkaus myös meidän virastoissamme ja meidän kaikissa oloissamme. Itäinen tai ryssäin vaikutus, se on välinpitämättömyys, laimeus ja ylvästely ja kansankerrosten ylenkatsominen, se täytyy saada pois kokonansa; se henki, se ryssälinen henki täytyy saada pois kaikista oloista, kaikista virastoista, ei ainoastaan nimikilvistä.

Ed. Juutilainen: Viipurin ynnä muiden kaupunkien maistrattiin jäi joitakuita jäseniä jällelle, kun Seyn ei huomannut hankkia itselleen useampia suomalaisia apureita, jotka olisivat voineet johtaa Pietarin piirioikeuden tutkintotuomareita heidän kimppuunsa. Seynin täytyy varmaankin pahoitella, kun hän ei huomannut kutsua ed. Haatajaa silloin avukseen, koska hän ilmoittaa mielellään lukeutuvansa herra Saarnijoen läheisiin asekumppaneihin.

Ed. Ståhlberg: Ed. Wuorimaalta on viimeisessä lausunnossa jäänyt huomaamatta, että idässä tuomarit ovat erotettavia, niinkuin ed. Wuorimaa täällä tahtoo säätää. Lännessä ja muissa europalaisissa oikeusvaltioissa ne ovat erottamattomia, kuten suuren valiokunnan ehdotus sisältää.

Ed. Ingman: Pyydän ed. Wuorimaan lausuntoon lisätä, että venäläinen henki olisi saatava pois myös eduskunnasta. Herrat Wuorimaa ja Juutilainen ovat vetäneet keskustelun semmoiselle tasolle, joka sopisi jossain bolshevikkikokouksessa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Yleiskeskustelun kuluessa on ed. A. Manner ed. Åkessonin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hyväksyttäisiin siinä muodossa, kuin lakivaliokunta on sen mietinnössään ehdottanut. Tämä ehdotus otetaan huomioon sitten, kun laki kohta kohdaltaan on käsitelty.

Puhemies: Täysi-istunto keskeytetään ja jatketaan kello 6 illalla.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Erkkö: Pyydän saada ilmoittaa, että suuren valiokunnan kello 6 ilmoitettu kokous lykätään pidettäväksi eduskunnan istunnon jälkeen.

Täysi-istunto keskeytetään kello 1,10 i. p.

Täysi-istuntoa jatketaan

k:lo 8,55 i. p.

Uusia hallituksen esityksiä tuodaan.

Puhemies: Senaatin jäsen pyytää tuoda lakiehdotuksia.

Eduskuntaan saapuu esittelijäsihteeri G. E. F. Albrechtin seuraamana

Senaattori Pehkonen, joka lausuu: Kunnioitettava Herra Puhemies, arvoisa Suomen Eduskunta! Suomen senaatin määräyksestä on minulla kunnia Suomen Eduskunnalle jättää seuraavat Hallituksen esitykset, nimittäin n:o 48 Esitys laiksi Suomen senaatin oikeuttamisesta ryhtymään tarpeellisiin toimiin maassa puhjenneen kapinan johdosta ja n:o 49 Esitys laiksi eräänlaisen omaisuuden käytöstä sodan aiheuttamissa poikkeuksellisissa oloissa 2 päivänä kesäkuuta 1917 annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Puhemies: Annetut lakiehdotukset tulen esittelemään eduskunnan käsiteltäviksi.

Vapautusta eduskuntatyöstä ensi keskiviikkoiltaan asti yksityisasiain tähden saa edustaja Heimonen.

Valiokuntien puheenjohtajat.

Puhemies: Eduskunnalle on ilmoitettava, että elintarveasiainvaliokunta on valinnut puheenjohtajakseen edustaja H. I. Linnan ja varapuheenjohtajakseen edustaja A. H. Virkkusen.

Senaatin puheenjohtajan valtuuttaminen käyttämään korkeinta valtaa.

Puhemies: Senaatilta on saapunut näin kuuluva kirjelmä:

Suomen Eduskunnalle.

Koska maan nykyinen kohtalokas tila vaatii ylimmän hallitusvallan keskittämistä, pyytää Senaattii saada kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi valtuuttaa Senaatin nykyisen puheenjohtajan senaattori Pehr Evind Svinhufvudin käyttämään korkeinta valtaa, mikäli sitä ei tätä ennen ole siirretty Senaatin Talousosaston käytettäväksi.

Suomen Senaatin puolesta:

E. N. Setälä.

G. E. F. Albrecht.

N:o 1427.

Keskustelu:

Ed. Estlander: För så vidt diskussion enligt talmanskonferensens beslut omedelbart tillåtes, ber jag att få uttala mig.

Obetingadt tillstyrker jag bifall till senatens förslag. Huru allvarligt och ovanligt det än är, så anser jag att någon annan utväg nu icke förefinnes. Aldrig har finsk man tillförene bekläddts med dylik makt och förtroende. Jag anser mig hafva anledning uttala, att han är en af de få eller, hvarför icke säga det rent ut, en af de två män, om det så gällde att välja inom eller utom regeringen och representationen, åt hvilka jag ville anförtro ett sådant värf med full tillit till deras fosterlandskärlek och lojalitet mot samhället och mot folkrepresentationen. Åtgärden afser ett begränsadt tidsskede; må vi hoppas att det skall kunna blifva kort, därpå ligger mycken vikt. Hvad som gör åtgärden allvarlig, är att den är oafvisligen nödvändig i nuvarande läge. Detta kan låta paradoxalt, men är dock sant. Landtdagen måste skrida till denna akt af själfkänedom och själföfvervinnelse; det är dess enda väg att förskaffa äfven sig själf förtroende. Vi måste visa oss förmögna af att med kraft och beslutsamhet nyttja tiden, vårt folks ödesögomblick, innan det till äfventyrs är för sent. Finlands blodigt tillkämpade oafhänghet och suveränitet kräfver att ett med myndighet bekläddt organ finnes för statsmakten, då det gäller att trada i förbindelse med andra stater och kunna gentemot dem i det nu så tillskärpta världsläget tillvarataga landets intressen. Den utväg det gäller att anlita är den enda man kan se för

ernående af inre lugn och fasthet, af stadga och erkännande i det yttre. Men det äskade beslutet blir beklämmande, om det måste tydas som ett varsel om svårigheter att inom en nära framtid kunna skrida till de slutliga mått och steg, af hvilka landets framtid beror.

Ed. Juutilainen: Kun en ole tullut vakuutetuksi siitä, että asia olisi niin kiireellinen, kuin miksi sitä on tahdottu esittää, ja kun suuri joukko maalaistedustajia on pyytänyt lomaa ja mennyt juhlaa viettämään kotonaan ja kun jo on myöhäinen iltakin juhlaa vastaan, niin ehdotan, että esillä oleva asia pannaan pöydälle ensi keskiviikon iltatuntoon.

Ed. Rosenqvist: Äfven jag godkänner ifrågavarande förslag, hvans nödvändighet och berättigande under nuvarande förhållanden jag till fullo inser. Men då förslaget enligt sin formulering berättigar eller kan anses berättiga senatens ordförande att jämväl, såsom det heter uti Förnings- och Säkerhetsakten, börja krig med utländska makter, anser jag mig böra till protokollet uttala, att jag godkänner förslaget under den förutsättning och i den fulla förvissning, att senatens nuvarande ordförande aldrig skall bruka den honom förlänade makten till att inveckla landet i dylika äfventyrliga företag. Jag måste också förutsätta att icke heller den nuvarande senaten med sitt förslag afsett något sådant, hvilket äfven från regeringshåll uttryckligen erkänts, och kan därför, ehuru jag gärna sett att förslaget erhållit en fullt adekvat formulering, för min del godkänna det samma.

Ed. Takkola: Niillä perusteilla, jotka ed. Juutilainen julkatoi, tahdon kannattaa ed. Juutilaisen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Koska on tehty ehdotus pöydällepanosta, jota on kannatettu, on siitä ensin päätettävä, ennenkuin asian asiallista käsittelyä jatketaan.

Senaattori Talas: Mikäli minä saatan huomata, on verrattain harva eduskunnan jäsen poissa, joten siis syy, joka on pöydällepanon tueksi esille tuotu, ei ole pätevä. Sitäpaitsi on tämä asia niin kiireellinen, että minun myöskin siitä syystä täytyy vastustaa pöydällepanoehdotusta.

Ed. Wuorimaa: Kannatan ed. Juutilaisen ehdotusta.

Ed. Ahmavaara: Pyysin puheenvuoroa itse asiassa lausuakseni muutaman sanan, mutta kun nyt ei ole siitä enää kysymys, yhdyn niihin, jotka vastustavat asian pöydällepanoa sen kiireellisyiden takia.

Ed. Ingman: Minäkin pyydän vastustaa pöydällepanoa, viitaten myöskin siihen, että edustajilla on ollut riittävästi aikaa yksityisesti aikaisemmin tutustua tähän ehdotukseen.

Ed. Lohi: Katsoen siihen, että tästä pöydällepanosta ei minunkaan käsitykseni mukaan ole asialle mitään hyötyä, vastustan sitä.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: On ehdotettu asiaa pantavaksi pöydälle ja sitä myöskin vastustettu.

Äänestys ja päätös:

Ken tahtoo jatkaa asian asiallista käsittelyä, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Juutilaisen ehdotus hyväksytty.

Äänestyksessä annetaan 73 jaa- ja 11 ei-ääntä.

Puhemies: Eduskunta on siis päättänyt jatkaa asian asiallista käsittelyä.

Keskustelu:

Ed. Bäck: Jag ber att få till protokollet uttala en skarp protest med anledning däraf, att landtdagsmannen Paasivuori tillätts deltaga i denna omröstning. Han må nu framstå som själfva oskulden. Landtdagens ära fordrar i alla fall, att den mot honom utslungade beskyllningen beträffande hans handlingsätt som landtdagsman beifras då de redan anklagade socialdemokraternas sak kommer före inför respektive domstol. Det är icke sagt, att hr Paasivuori då är lika oskyldig som mängen nu anser honom vara.

Ed. Ingman: Olen sitä mieltä, että se toimenpide, jota senaatti ehdottaa, on nykyisessä vakavassa ajankohdassa välttämätön. Ilman hallitusvallan keskittämistä ei nähdäkseen kansamme voi tyydyttävästi suorittaa niitä perustavaa laatua olevia tehtäviä, jotka sillä nyt on edessään. Puolustan sentähden senaatin ehdotuksen hyväksymistä ja teen sen siinä varmassa vakaumuksessa, että senaatin herra puheenjohtaja tulee käyttämään hänelle täten uskottua valtaa läheisessä ja luottamuksellisessa vuorovaikutuksessa eduskunnan kanssa.

Ed. Paasivuori: Panen jyrkän vastalauseen Bäckin hyökkäyksiä vastaan minua kohtaan, sillä osoitettakoon minulle laissa ja tehtävään syytös ja toimitettakoon näytös, mitä minä olen rikkonut. Minut on pidätetty ja vangittu eikä ole syytetty mistään, vaan vapautettu tutkimatta. Jos Bäck tai joku muu voi todistaa, että olen ollut joissakin vallankumousviroissa tai punakaartissa tai muissa semmoisisissa, niin todistakoon ja osoitakoon sen. Luuleeko Bäck tai joku muu, että minun asemassani on ollut niin herttaiset olot täällä punakaartilaisien keskuudessa. Minut ovat punakaartilaisetkin vanginneet, samoin valkoiset. En tiedä, missä minun pitäisi olla. Te voitte syyttää minua ainoastaan siitä, että olen olemassa, mutta mitään rikosta en tiedä tehneeni. — Vastustan tehtyä ehdotusta.

Ed. Ahmavaara: Kun tärkeät kansan edut vaativat hallitusvallan keskitystä, niin minäkin kannatan sitä, että senaatin nykyiselle puheenjohtajalle väliaikaisesti, niinkuin se kaikissa tapauksissa tulee, ja toistaiseksi annettaisiin tällainen valta, mitä senaatti luetussa kirjelmässä on ehdotanut. Tämän teen sitä mieluummin, kun olen vakuutettu, että senaatin nykyinen puheenjohtaja, senaattori Svinhufvud tulee tätä valtaansa käyttämään sekä hienotunteisesti että harkitusti eikä siis suinkaan tahdo astua missään eduskunnan laillisia päätöksiä ehkäisemään, joten minä en näe mitään vaaraa tästä enkä tunne tästä johtuvan minkäänlaista viivytystä millekään tärkeälle muullekaan lainsäädännölle ja sen vuoksi mielihyvällä yhdyn tätä kannattamaan.

Olisin kyllä puolestani suonut ponsilauseen vähän toisenlaiseksi, nimittäin, että siinä suoraan olisi sanottu, että valtuutus on siirretty toistaiseksi, mutta minä en tahdo sitä ehdousta tässä nyt, tehdä, sillä luultavasti sille ei tule tarpeellista kannatusta olemaan ja kun tämä ponsi tällaisena oikeastan sisältää saman.

Ed. Alkio: Harkitessaan kysymystä korkeimman vallan käytöstä maassa sen ehdotuksen perusteella, mikä senaatin taholta on eduskunnalle jätetty, on maalaisliiton eduskuntaryhmä tullut siihen käsitykseen, että yhteydessä tämän asian kanssa olisi ratkaistava myöskin kysymykset sota- ja ulkoasiain hoidon senaatissa järjestämisestä siten, että perustettaisiin viipymättä senaattiin kumpaakin asiaa varten erityinen toimituskunta ja nimitettäisiin niihin päälliköt. Maalaisliiton eduskuntaryhmä pitää tarpeellisena saada ennakkolta tietää, keitä tulisi nimitettäväksi näihin toimiin.

Niinikään on maalaisliiton edustajien mielestä tärkeätä saada asiallinen selvitys siitä, mille kannalle senaatti ja sen puheenjohtaja asettuvat hallitusmuotokysymyksessä. Kun on kuulunut ääniä, että senaatissa olisi nyttemmin se mielipide pääsyt valtaan, että hallitusmuoto olisi rakennettava monarkian periaatteelle, vaikka eduskunnalle jätetty esitys on tasavaltainen, on tämäkin asia sellainen, että katsottiin olevan syytä saada sitä selvyttä ennen hallitusvallan sijoitusta.

Edelleen olemme sitä mieltä, että hallitusmuoto olisi nyt viipymättä tehtävä valmiiksi sen tasavaltaisen esityksen pohjalla, jota jo on eduskunnassa valmistelevasti käsitelty. Mielestäni puolee hallitusvallan väliaikaisessa sijoituksessa suuret selkkauksen mahdollisuudet jo sen vuoksi, että on syntynyt väittelyä siitä, onko Suomi nyt tasavalta vai monarkia. Jos hallitusvalta nyt sijoitetaan väliaikaisesti monarkististen periaatteiden mukaan, vaikka asiallisesti Suomi on julistettu tasavallaksi, voi tästä syntyä niin vaikeita selkkauksia ja vaaroja, että niitä välttääksemme olisi tehtävä kaikki voitavamme, että hallitusmuoto viipymättä valmistuisi. Siten nopeammin vapautettaisiin hallituskin niistä vaikeuksista, jotka epäilemättä nyt haittaavat sen toimintaa varsinkin ulkoasiain hoidossa. Mutta minä en tahdo tehdä nyt mitään ehdotusta asiassa, koska ei ole toiveita tämänsuuntaisten ehdotusten läpimienemisestä.

Ed. Bäck: Jag afstår från ordet, ingalunda från min åsikt.

Ed. Björk: Jag ber att få ansluta mig till det uttalande, som här afgifvits af hr Rosenqvist.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Eduskunta tahtonee hyväksyä puheenaolevan senaatin tekemän ehdotuksen

Ehdotus hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. J u u t i l a i n e n: Ilmoitan vastalauseen pöytäkirjaan tätä päätöstä vastaan.

Ed. T a k k u l a: Minäkin panen vastalauseen tätä päätöstä vastaan.

Ed. P a a s i v u o r i: Ilmoitan vastalauseeni päätöstä vastaan.

Pöydällepano:

P u h e m i e s: Tämänpäiväisessä päiväjärjestyksessä on viimeisenä asiana eräs pöydällepano.

Pankkivaltuusmiesten vaalia

koskeva pankkivaliokunnan mietintö n:o 4 esitellään ja pannaan pöydälle seuravaan täysi-istuntoon.

Seuraava täysi-istunto on ensi tiistaina k:lo 6 i. p.

Täysi-istunto päättyy k:lo 9,30 i. p.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Iivar Ahava.